

Sygn. akt V ACa 848/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sokołowska
Sędziowie:	SA Jacek Grela SA Artur Lesiak (spr.)
Protokolant:	stażysta Aleksandra Ćwiek

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa R. S. i W. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej
w W.

o zapłatę i rentę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 18 września 2013 r. sygn. akt I C 215/13

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 2 (drugim) o tyle tylko, że zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów dalszą kwotę renty w wysokości 2.513,80 zł (dwa tysiące pięćset trzynaście złotych osiemdziesiąt groszy) płatną z góry do dnia 10-go każdego miesiąca, poczynając od 1 listopada 2004 roku do 30 stycznia 2013 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności każdej z rat,

b) w punkcie 3 (trzecim) o tyle tylko, że powodowie ponoszą koszty procesu w 15 procentach, zaś pozwany w 85 procentach;

II. zasądza od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 3.200 (trzy tysiące dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – (...)w S. kwotę 109 (sto dziewięć) złotych tytułem brakującej części opłaty od apelacji.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 848/13

UZASADNIENIE

Powód K. S. domagał się zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na swoją rzecz kwoty:

- 1) 15.489,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wydania 1 stycznia 2008r. tytułem odszkodowania za koszty powstałe na skutek leczenia, w tym wydatki na zakup lekarstw, żywienia, oraz dojazdu do szpitala,
- 2) 1681,00 zł tytułem dalszej kwoty renty poczynawszy od września 2004r. w związku ze zwiększeniem się potrzeb, związanych z kosztami stałej i codziennej opieki nad osobą niepełnosprawną.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód reprezentowany przez przedstawicieli ustawowych W. i R. S. wyjaśnił, że w wyniku kolizji do jakiej doszło z wyłącznej winy kierowcy, który posiadał w chwili zdarzenia ważną polisę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego wykupioną u pozwanego, doznał bardzo poważnych obrażeń ciała.

W piśmie procesowym z dnia 28 maja 2012r. powód zmodyfikował żądanie pozwu w zakresie żądania dalszej kwoty renty, w ten sposób, iż wniósł o zasądzenie jej w wysokości 3.713,80 zł poczynawszy od września 2004r.

Pozwany (...) S.A. w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 18 września 2006 r. w sprawie I C (...). Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanego na rzecz następców prawnych K. R. (1) S. i W. S. solidarnie dalszą kwotę renty w wysokości 1.200 zł płatną miesięcznie do rąk powodów do dnia 10 – tego każdego miesiąca, poczynając od listopada 2004 r., do dnia 30 stycznia 2013 r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat oraz kwotę 6.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 września 2008 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i ustalił, że powodowie ponoszą koszty procesu w 70% a pozwany w 30%, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji.

W dniu 11 kwietnia 2004 r. w R. gm. C. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego poszkodowani zostali W. S., R. S. i K. S.. Sprawca wypadku posiadał umowę w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia pojazdów OC zawartą z pozwanym. Sprawca ten został prawomocnym wyrokiem, wydanym w postępowaniu karnym, uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 kk.

Bezpośrednio po zdarzeniu powód K. S. został przewieziony do Wojewódzkiego Szpitala (...) w G. i umieszczony na Oddziale (...), przebywał tam do 5 maja 2004r. a następnie proces leczenia i (...) kontynuowano w Klinice (...) w G., Oddziale (...) (...) w K., Klinice (...) w B.. Od 30 października 2004r. powód przebywał w domu, pozostając jako osoba niepełnosprawna pod stałą opieką swojej matki.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanego (...) SA. w W. na rzecz:

- 1) małoletniego powoda K. S. kwotę 562.885 zł z ustawowymi odsetkami dnia uprawomocnienia się wyroku solidarnie do rąk rodziców W. S. i R. S., w tym 550.000zł zadośćuczynienia i 12.885zł na zakup sprzętu do (...). Nadto zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego powoda K. S. poczynając od miesiąca listopada 2004 r. rentę wysokości 2.437 zł.
- 2) na rzecz powódki W. S. kwotę 22.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku,,

3) na rzecz powoda R. S. tytułem zadośćuczynienia kwotę 9.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Wyrokiem z dnia 25 września 2007r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił wyrok Sądu 1 instancji w zakresie wysokości zasądzonej na rzecz K. S. renty obniżając ją do kwoty 2376 zł. Z uwagi na to, iż w pozwie z dnia 18 lutego 2005r. nie zostało zawarte roszczenie o zasądzenie w ramach renty z tytułu zwiększonych potrzeb kosztów opiekuna dla osoby niepełnosprawnej, Sąd Apelacyjny w Gdańsku przy ustalaniu wysokości renty dla K. S. pominął tą kwotę.

Sąd Okręgowy zważył, że w niniejszym postępowaniu powód dochodził roszczeń nie objętych poprzednim postępowaniem prowadzonym w Sądzie Okręgowym w S. pod sygnaturą I C (...).

Oceniając zasadność roszczenia odszkodowawczego dochodzonego na podstawie art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 436 § 1 k.c. i w zw. z art. 435 k.c. Sąd pierwszej instancji zważył, iż pobyt powoda w szpitalu niewątpliwie generował dodatkowe koszty związane z dojazdami, zakupem leków i środków do pielęgnacji, czy z zakupem preparatów witaminowych i odżywczych. Skoro bowiem powód przebywał w szpitalu z pewnością istniała konieczność dodatkowego „wyżywienia” zakupu środków higieny czy lekarstw, z których nie wszystkie były refundowane. Z dochodzonej w procesie kwoty 15.489,10 zł pozwany wypłacił kwotę 2.597, 80 zł, przedmiotem żądania była kwota 12.889, 10 zł, Sąd opierając się na dyspozycji art.322 k.p.c. zasądził z tego tytułu na rzecz powodów (następców prawnych K. S.) kwotę 6.500zł.

Na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art.455 k.c. Sąd zasądził od pozwanego ustawowe odsetki za opóźnienie od zasądzonej kwoty. Jako datę początkową, od której bieżą odsetki za opóźnienie od zasądzonej kwoty Sąd przyjął datę doręczenia pozwanemu pozwu.

Przechodząc do oceny zgłoszonego w pozwie żądania przyznania dalszej kwoty renty 444§2 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że przedstawiony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy oraz przeprowadzone postępowanie w tym opinii biegłych wskazują, iż roszczenie z tytułu zwiększonych potrzeb związanych z kosztami opieki zasługuje na uwzględnienie aczkolwiek nie w całości. Biegli zgodnie orzekli, iż uzasadnionym kosztem z tego tytułu jest kwota w wysokości 1200zł. Co istotne takie wyliczenia dokonał już biegły sądowy w sprawie z powództwa K. S. prowadzonej przez Sąd Okręgowy w S. pod sygn. IC (...). Roszczenie z tego tytułu nie zostało jednak uwzględnione w wysokości zasądzonej przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku renty, bowiem jak wskazał to Sąd w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia po pierwsze nie było takiego żądania w pozwie wniesionym przez K. S., natomiast matka małoletniego, która zgłosiła żądanie zasądzenia z tego tytułu kwoty 1681 zł na swoją rzecz nie posiadała legitymacji dla dochodzenia j kwoty renty z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną. Zwiększenie się potrzeb poszkodowanego stanowi szkodę polegającą na stale powtarzających wydatkach na ich zaspokojenie np. konieczność stałego leczenia, opieki osoby trzeciej itp. Przy czym do przyznania renty nie jest koniecznym wykazanie, że poszkodowany potrzeby te faktycznie zaspokaja i wydatki ponosi. Wystarczy samo istnienie tych potrzeb jako następstwa czynu niedozwolonego. Renta bowiem należy się na skutek samego zwiększenia potrzeb, jak stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 października 1973r. (...) - które w dalszym ciągu zachowuje swoją aktualność - „jeżeli pracująca zarobkowo żona- w celu pielęgnacji męża, który doznał uszkodzenia ciała na skutek czynu niedozwolonego porzuciła pracę zarobkową i z tego powodu poniosła straty, poszkodowanemu przysługuje prawo żądania odszkodowania z tego tytułu w ramach art. 444 § 1 kc. Jeżeli jednak taka pielęgnacja i opieka mogłaby być wykonywana przez osobę trzecią, wysokość odszkodowania z tytułu utraty zarobków przez żonę nie może przekraczać wynagrodzenia osoby mającej odpowiednie kwalifikacje do wykonywania tych czynności. Zasadnym zatem było opierając się na opiniach kilku niezależnych biegłych zasądzenie na rzecz powodów (następców prawnych K. S.) dalszej kwoty renty w wysokości 1.200zł odpowiadającej kosztowi całodziennego opieki nad poszkodowanym wg ceny uśrednionej brutto na podstawie płac w placówkach służby zdrowia i cenników usług prywatnych tam świadczonych.

Z uwagi na to, iż powód zmarł Sąd zasądził świadczenie z tego tytułu od listopada 2004. do 30 stycznia 2013r. tj. dnia śmierci K. S..

Stosownie do treści art. 922 kodeksu cywilnego prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób. Roszczenie o naprawienie szkody majątkowej przechodzi na spadkobierców poszkodowanego. Odpowiadający mu obowiązek odszkodowawczy przechodzi na spadkobierców podmiotu ponoszącego odpowiedzialność za powstałą szkodę. Zasada ta odnosi się zarówno do odpowiedzialności deliktowej, jak i kontraktowej. W skład spadku wchodzi przewidziane w art. 444 § 1 zd. 1 roszczenie o naprawienie szkody spowodowanej uszkodzeniem ciała lub wywołanej rozstrojem zdrowia (por. orzeczenie SN z dnia 4 marca 1966r. II PR 35/66). Wygaśnię natomiast w chwili śmierci uprawnione roszczenie o wyłożenie z góry sumy potrzebnej na koszty leczenia lub roszczenie o zasądzenie renty określonej w art. 444 § 2 k.c.. Ma ono bowiem charakter alimentacyjny, a zatem stanowi uprawnienie ściśle związane z osobą zmarłego. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tej kwestii jest jednolite. We wszystkich orzeczeniach Sąd Najwyższy podkreśla natomiast dziedziczność roszczenia o wypłatę zaległych rat rentowych, wymagalnych w chwili śmierci uprawnionego co czyni powództwo w tym zakresie zasadnym. (por. wyrok z dnia 31 października 1966 r., II CR 361/66 (niepubl.), wyrok z dnia 28 grudnia 1966 r., I PR 536/66 (OSNCP 1967, nr 6, poz. 115), wyrok z 12 lutego 1971 r., I CR 651/70 (niepubl.).

Z tego też względu Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo w zakresie jakim przekraczało zasądzoną wyżej kwotę (punkt 2 sentencji wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i art. 100 k.p.c., mając na uwadze zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów oraz zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Powodowie w wywiedzionej apelacji zaskarżyli powyższy wyrok w części dotyczącej oddalenia powództwa i orzeczenia o kosztach procesu.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili :

I. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 233§1 Kpc) przez przyjęcie, iż koszt miesięcznej całodobowej opieki nad K. S. wynosił 1.200 zł miesięcznie, podczas, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci opinii biegłych wskazuje, iż koszt ten wynosił co najmniej 4.800 zł miesięcznie, a nawet przekraczał kwotę 10.000 zł miesięcznie,

II. naruszenia przepisu art. 328§2 kpc przez brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd Okręgowy pominął w procesie ustalania faktów - wniosków z opinii biegłych: A. N. i opinii (...) i Usług Medycznych (...), a także informacji z (...) w C. oraz (...) i powodów, dla których opiniom tym i dowodom odmówił wiarygodności.

Wskazując na powyższe podstawy odwoławcze powodowie wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie dalszej kwoty renty w wysokości 3.713,80 zł płatną miesięcznie do rąk powodów do dnia 10-ego każdego miesiąca, poczynając od miesiąca listopada 2004r. do dnia 30 stycznia 2013r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów W. i R. S. solidarnie kosztów postępowania za obie instancje, w tym także kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

Ewentualnie powodowie wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie wymaga wyjaśnienia kwestia zakresu zaskarżenia przedmiotowego wyroku. Powodowie w apelacji wskazali, że zaskarżają wyrok w części dotyczącej oddalenia powództwa. Sąd Okręgowy oddalił powództwo ponad kwotę 6.500 zł z tytułu odszkodowania oraz ponad kwotę 1.200 zł z tytułu renty. Sformułowane w apelacji zarzuty dotyczą wyłącznie roszczenia o rentę, zaś we wnioskach apelacji powodowie zażądali zasądzenia renty w wysokości 3.713,80 zł od miesiąca listopada 2004 r. do dnia 30 stycznia 2013 r. W tej sytuacji przyjęć należy, iż uprawomocniło się orzeczenie oddalające powództwo co do pozostałej kwoty odszkodowania oraz co do renty za okres od września do października 2004 r. Z treści apelacji wynika więc, że powodowie dochodzą dalszej renty w kwocie 2.513,80 zł za okres od listopada 2004 r. do 30 stycznia 2013 r.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji stwierdzić należy, iż nie sposób odmówić im racji.

Jeśli chodzi o podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. to przywołać należy utrwalony w judykaturze pogląd, że może on być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (orzeczenie SN z dnia 16 października 2009 r., I UK 129/09). W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy istotnie pominął w procesie ustalania faktów – wnioski wynikające z opinii biegłych: A. N. i opinii (...) i (...), a także informacji z (...) w C. oraz (...). Nie podał też powodów, dla których opiniom tym odmówił wiarygodności. Pomimo jednak tego uchybienia, w niniejsze sprawie nie zachodzi konieczność uchylenia wyroku do ponownego rozpoznania. Zważyć należy, iż wszystkie niezbędne dowody w sprawie zostały przeprowadzone, a jedynie Sąd wyciągnął z tych dowodów wadliwie wnioski przyjmując, że biegli zgodnie orzekli, iż uzasadnionym kosztem z tytułu opieki nad K. jest kwota w wysokości 1200zł. To jednak stwierdzenie pozostaje w sprzeczności z treścią przeprowadzonych w sprawie dowodów. Powyższe przesądza więc o zasadności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 388/01 i z dnia 11 czerwca 2003 r., V CKN 234/01). Słusznie zatem podnoszą skarżący zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zachowanie wymogów określonych tym przepisem wymaga, aby sąd wziął pod uwagę wszystkie dowody przeprowadzone w sprawie, dokonał ich konfrontacji i na tej podstawie wyciągnął logicznie uzasadnione wnioski, zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego i wiedzy, o ile te ostatnie z uwagi na charakter dowodów mają także zastosowanie. W związku z powyższym koniecznym było uzupełnienie przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie oraz poczynienie na tej podstawie dodatkowych ustaleń faktycznych.

W niniejszej sprawie ustalenia wymagał w pierwszej kolejności zakres niezbędnej opieki nad powodem, następnie zaś wynikająca z tego zakresu wysokość kosztów tej opieki. Sąd Apelacyjny w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji ustala, że małoletni K. od powrotu ze szpitala wymagał nieustannej całodobowej opieki. Nadto Sąd Apelacyjny przyjmuje, odmiennie niż to uczynił Sąd Okręgowy, że koszt tej opieki wynosił nie mniej niż 3.713,80 zł miesięcznie. Powyższe ustalenia Sądu drugiej instancji zostały poczynione w oparciu o niżej przedstawione dowody:

W opinii z dnia 7 kwietnia 2010 r. biegła z zakresu (...) A. N. jednoznacznie stwierdziła, że „pacjent wymaga całodobowej opieki pielęgnacyjno – opiekuńczo – rehabilitacyjnej” (k. 324). Zaznaczenia wymaga, że biegła w opinii tej zmieściła jednocześnie stwierdzenie, że koszt zatrudnienia opiekuna dla osoby niepełnosprawnej na cały etat (8 godzin dziennie) wynosi 1.200 zł miesięcznie. Jednakże już w opinii uzupełniającej z dnia 18 sierpnia 2010 r., po weryfikacji, uaktualnieniu i dogłębnej analizie biegła podała, iż koszt ten wynosi 2.000 zł. (k. 366). Wyjaśniając różnice biegła wskazała, iż w pierwszej opinii nie uwzględniła faktu, że małoletni wymaga specjalistycznej opieki. Jednocześnie biegła ta przyznała, że w swojej opinii nie uwzględniła konieczności całodobowej opieki, gdyż kwestia czy małoletni rzeczywiście wymaga takiej opieki, przekracza jej kompetencje. Podana przez nią kwota dotyczy więc wyłącznie kosztów opieki dziennej przez 8 godzin. Zauważyć przy tym wypada, że biegła wyraźnie zaznaczyła, że ustalenie stawek opieki nad dzieckiem wykracza poza ramy jej dziedziny. Jak wyjaśniła biegła, „chcąc pomóc w sprawnym przeprowadzeniu podjęłam trud sprecyzowania stawek jak wyżej” (k. 391).

Biegły z zakresu (...) J. T. podał, że „ (...) (k. 402).

Odnosząc się do obu przedstawionych opinii, biegły z zakresu (...) K. R. (2) wyjaśnił, że „opinie biegłego J. T. i biegłej A. N. są zgodne w kwestii zakresu niezbędnej opieki nad małoletnim powodem. Zestawienie kosztów przedstawionych przez biegłą A. N. obejmuje koszty opieki dziennej oraz koszty niezbędnej (...). Zestawienie nie uwzględnia kosztów opieki nocnej obejmującej pełną pielęgnację powoda” (k. 441).

Zakres niezbędnej opieki pielęgnacyjnej w określonych porach dnia i nocy określiła biegła z zakresu (...) A. M.. Biegła ta w celu sporządzenia opinii udała się do miejsca zamieszkania powoda, by przeprowadzić badania (...), wywiad z rodzicami i ustalić diagnozę (...). W wyniku badania biegła ustaliła, że powód jest bardzo dobrze zadbane pod względem pielęgnacyjnym. Biegła opisała harmonogram czynności pielęgnacyjnych, z którego wynika, że są one wykonywane także w godzinach nocnych. Biegła podkreśliła, że realizowana opieka jest możliwa tylko dzięki temu, że rodzice powoda pomagają sobie wzajemnie w sprawowaniu opieki nad nim. We wniosku końcowym biegła stwierdziła, że opieka pielęgnacyjna nad powodem jest opieką całodobową (k. 478 – 482).

Na podstawie tych opinii nie sposób wszakże ustalić samych kosztów całodobowej opieki. Informacje o takie znalazły się wprawdzie w treści opinii biegłej A. N., jednak z uwagi na to, że wykraczały one poza zakres uprawnień biegłej, nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych w tym zakresie. Przy ustaleniu wysokości kosztów opieki nie jest dopuszczalne opieranie się na treści opinii biegłego sporządzonej w innej sprawie. Taki dowód może mieć wyłącznie charakter dowodu z dokumentu, nie stanowi zaś dowodu z opinii biegłego w rozumieniu art. 278 k.p.c.

Podstawą ustalenia kosztów całodobowej opieki jest dowód z opinii (...) i (...) (k. 535 – 577, k. 612 – 619, 699- 702).. Opinia została przygotowana w dwóch wariantach. W pierwszym wariantcie przy uwzględnieniu opieki świadczonej przez podmioty profesjonalne dobowy koszt został oszacowany na kwotę 408,95 zł, natomiast koszt dobowy wyliczony na podstawie stawek (...) został oszacowany na kwotę 351,49 zł. Oznacza to, że miesięcznie koszty z tytułu opieki wynoszą około 12.268 zł, a w przypadku stawek stosowanych przez (...) około 10.544 zł. Zważyć należy, iż w niniejszej sprawie nie wymaga rozstrzygnięcia, która ze wskazanych kwot jest właściwa. W każdym bowiem przypadku jest to kwota wyższa od tej, która jest dochodzona pozwem. Z treścią tej opinii koresponduje wykaz stawek godzinowych podany przez (...) (k. 657). Zwrócić należy uwagę, że nawet przyjmując najniższą stawkę (...) w wysokości 6,30 zł, która obowiązywała w latach 2004 – 2005, koszt całodobowej (24 h) opieki wyniósłby miesięcznie 4.536 zł, a więc także mniej niż kwota dochodzona pozwem.

Przedstawione wyżej opinie zostały sporządzone w sposób fachowy, wyczerpujący, treść ich jest jasna i jednoznaczna. Zważyć należy, iż wszystkie opinie biegłych oraz zeznania W. i R. S. są ze sobą spójne i potwierdzają konieczność sprawowania całodobowej opieki nad małoletnim K.. Z treści tych dowodów wynika zarówno zakres niezbędnej opieki, jak i wysokość uzasadnionych z tego tytułu wydatków.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I sentencji. Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia w zakresie żądania dochodzonego pozwem była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu obciążających strony postępowania. Sąd Apelacyjny przyjął bowiem, że powodowie ostatecznie postępowanie przed Sądem I instancji wygrali w 85 %. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd drugiej instancji przyjął, że w okolicznościach niniejszej sprawy, wartość przedmiotu sporu winna być obliczona stosownie do treści art. 22 k.p.c. jako suma świadczeń za jeden rok. W oparciu o tak obliczoną wartość przedmiotu zaskarżenia orzeczono także o kosztach postępowania apelacyjnego, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461 j.t.). Na wysokość tych kosztów złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1.800 zł oraz zwrot uiszczony opłaty sądowej od apelacji w wysokości 1.400 zł. Jednocześnie nakazano pobrać od pozwanego brakującą część opłaty sądowej od apelacji w kwocie 109 zł (art. 113 ust. 1 u.k.s.c.).